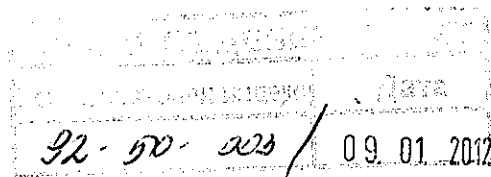

О К Р Ъ Ж Е Н С Ъ Д г р . С М О Л Я Н

4700 Смолян бул. "България" №16, ☎ тел.: /301/ 6 28.12; 📠 факс: /301/ 6 23 02, 60 419
@ <http://smolyandc.judiciary-bg.org>; ✉ e-mail: dc_sm@mail.bg

Изх. №33 /04.01.2012г.

ДО
ПРЕДСТАВЛЯВАЩА
ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ПРОФ. АНЕЛИЯ МИНГОВА

КОПИЕ: КОМИСИЯ ЗА МЕЖДУНАРОДНО
ПРАВНО СЪТРУДНИЧЕСТВО

КОПИЕ: ~~ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ВКС~~
~~ПРОФ. ЛАЗАР ГРУЕВ~~

КОПИЕ: ~~ГЛАВЕН ПРОКУРОР НА~~
~~РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ~~
~~БОРИС ВЕЛЧЕВ~~

Г Р С О Ф И Я

Приложено, изпращаме Ви Доклад относно : Участие на съдиите Любен Хаджииванов, Стефан Кюркчиев, Мариета Неделчева, Добромир Андреев и следователят Ивелин Стаматов във форум за магистрати, проведен на 21-23 ноември 2011г. В Съда на Европейския съюз в Люксембург.

Приложение: съгласно текста.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ОКРЪЖЕН СЪД
С М О Л Я Н:

/ Л. ХАДЖИИВАНОВ /

ДО ПРЕДСТАВЛЯЩИЯ
ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ
ПРОФ. АНЕЛИЯ МИНГОВА

КОПИЕ: КОМИСИЯ ЗА МЕЖДУНАРОДНО
ПРАВНО СЪТРУДНИЧЕСТВО

КОПИЕ: ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ВКС
ПРОФ. ЛАЗАР ГРУЕВ

КОПИЕ: ГЛАВЕН ПРОКУРОР
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
БОРИС ВЕЛЧЕВ

Д О К Л А Д

Относно: Участие на съдиите Любен Хадживанов, Стефан Кюркчиев, Мариета Неделчева, Добромир Андреев и следователят Ивелин Стаматов във форум за магистрати, проведен се на 21-23 ноември 2011г. в Съда на Европейския съюз в Люксембург.

Организацията и провеждането на форума бе по инициатива и под егидата на Съда на Европейския съюз, като основната му и широко прокламирана цел е разширяване на сътрудничеството между Съда и националните юрисдикции на страните-членки.

Програмата на форума бе структурирана в общи за всички участници модули и модули, посветени на конкретни теми, при предварително заявено участие.

I. В деня, посветен на пленарните срещи, председателят на Съда Василиос Скурис приветства участниците и откри първата работна сесия „Практически аспекти на сътрудничеството между Съда и националните юрисдикции в рамките на преюдициалното запитване”.

В изложението по темата, докладчикът, съдия Шваби, съдия в Съда, очерта последователно въпросите, свързани с правното основание за отправяне на преюдициалното запитване в чл. 267 от Договора за

функционирането на Европейския съюз, националната юрисдикция, като субект на запитването, в случаите, в които е допустимо да се отпрати запитване, както и правомощията на Съда.

Съдия Шваби подробно очерта компетентността на Съда на Европейския съюз по въпросите, свързани с предюдициалното запитване, а също и отграничи въпросите, по които Съдът не се произнася.

Съдът се произнася по запитване на национална юрисдикция по висящо дело по въпроса за тълкуване на правото на ЕС, приложимо към конкретния случай, когато е необходимо да се изясни въпроса дали националното законодателство е в съответствие с правото на ЕС. Съдът се произнася и по запитване относно валидността на акт, приет от институция на ЕС, приложим към конкретно дело.

Съдът не се произнася по основните спорни въпроси по делото, нито тълкува националните правни разпоредби.

Съдът постановява решение или мотивирано определение, с което националната юрисдикция е длъжна да се съобрази при тълкуването на приложимото право при решаването на висящия пред нея спор. Решението на съда е задължително и за останалите национални юрисдикции, пред които е повдигнат идентичен въпрос.

Втората част на общата пленарна сесия бе посветена на темата „Пространство на свобода, сигурност и правосъдие на Европейския съюз – обща перспектива и защита на основните права. Взаимодействие между Лисабонския договор и Европейската конвенция за защита правата на човека и основните свободи”, представена от фон Дануиц, съдия в Съда.

Основният акцент в изложението на съдия фон Дануиц бе поставен върху практиката на Съда на Европейския съюз, свързана със защита на принципите за свободно движение на хора, стоки, капитали и услуги на територията на страните-членки. Цитираха се решенията по делата *Melki i Abdeli* и *Dereci*.

По делото *Melki i Abdeli* /решения от 22.06.2010г., C-188/2010 и C-189/2010/, Съдът се произнася по съвместимостта с правото на Съюза на неотдавна въведения във Франция процесуален механизъм, известен като „приоритетен въпрос за конституционност”. Съдът напомня, че за да се гарантира предимство на правото на Съюза, функционирането на системата на сътрудничество между Съда и националните юрисдикции изисква националният съд да може да сезира Съда с всеки преюдициален въпрос, който счита за необходим и във всеки момент от производството, който според него е подходящ, включително след приключване на производството за инцидентен контрол за конституционност. При това положение чл. 267 ДФЕС допуска национална правна уредба, с която се въвежда производство за инцидентен контрол за конституционност на националните закони, когато останалите национални юрисдикции имат възможност:

- да сезират съда във всеки момент от производство, който според тях е подходящ, включително след приключване на производството за инцидентен контрол за конституционност.
- да приемат необходимите мерки, за да обезпечат временната съдебна защита на правата, гарантирани от правовия ред на Съюза и
- след приключване на това производство за инцидентен контрол да оставят без приложение разглежданата национална законова разпоредба, ако считат, че тя противоречи на правото на съюза.

По делото *Deresi*, дело C-256/2011г., въпросът, който се поставя пред Съда е дали правото на Съюза, и в частност разпоредбите му относно гражданството на Съюза, трябва да се тълкуват в смисъл, че не допускат държавата-членка да откаже на гражданин на трета държава да пребивава на нейна територия, въпреки че този гражданин иска да живее с член на своето семейство, който е гражданин на Съюза, живее в тази държава-членка и е неин гражданин, никога не е упражнявал правото си на свобода по движение, и издръжката му не зависи от гражданите на третата държава.

В решението по делото Съдът е постановил, че като граждани на държавата-членка, членовете на семейството на жалбоподателите */Deresi* и др./ в главните производства, имат статут на граждани на Съюза, и следователно могат да предявяват произтичащите от този статут права, включително пред държавата-членка, на която са граждани.

С оглед на това, Съдът е постановил, че чл. 20 ДФЕС не допуска национални мерки, които водят до лишаване на гражданите на Съюза от възможността действително да се ползват от най-съществената част от правата, които този статут им предоставя.

Всъщност, в делото, по което е постановено посоченото решение, е стоял въпросът дали би имало такива последици при отказ да се предостави право на пребиваване на лице, което е гражданин на трета държава в държавата-членка, където пребивават неговите малки деца, които са граждани на посочената държава-членка, и на които то поема издръжката, както и при отказ да се предостави на това лице разрешително за работа. Съдът в частност приема, че вследствие на такъв отказ да се предостави право на пребиваване, споменатите деца, граждани на Съюза, би трябвало да напуснат територията на Съюза, за да придружат родителите си. При такива условия, споменатите граждани на Съюза фактически няма да имат възможност да упражняват най-съществената част от правата, които статутът им на граждани на Съюза им предоставя.

Ето защо този критерий е твърде особен, в смисъл, че се отнася до положения, при които, въпреки че не се прилагат разпоредбите на вторичното право относно правото на пребиваване на гражданите на трети държави, по изключение е недопустимо да се откаже право на пребиваване

на гражданите на трета държава, член на семейството на гражданин на държава-членка, тъй като в противен случай би било накърнено полезното действие на гражданството на Съюза, каквото притежава гражданин на държавата-членка.

В последвалата дискусия, участниците във форума поставиха множество практически въпроси, свързани със сътрудничеството между Съда на Европейския съюз и националните юрисдикции. Например, може ли да има конфликт между преглед за конституционособразност на приложим по делото закон и преюдициално запитване за съответствие на същия закон с правото на Съюза. Отговорът по принцип, на съдия фон Дануиц бе, че е препоръчително последният в инстанциите национален съд да направи преюдициално запитване преди съответния конституционен съд да се произнесе по въпроса за конституционособразността на приложимия закон.

Постави се и въпросът, следва ли първоинстанционният национален съд да изпълни задължителни указания на касационната инстанция, които противоречат на правото на Съюза. Отговорът на съдия фон Дануиц, между другото с позоваване на делото Елчинов, е че в случая се препоръчва касационната инстанция да отправи предюдициално запитване, или ако задължителните указания са дадени в тълкувателно решение да се отмени решението от колегията, която го е постановила /относим към българската съдебна практика по отношение на ТР №1/2008г. на ОСТК/.

Във втората част от пленарната сесия, съдия Бартет, докладчик по дело C-591/2010 Littlewoods Retail LTD, поставено за разглеждане пред голямото жури на Съда, представи основните факти по делото, приложимото право и становището на страните, с оглед предстоящото на следващия ден съдебно заседание.

II. Вторият пленарен ден бе посветен на присъствие на участниците във форума на съдебното заседание по дело C-591/210 и участие в модулите по предварително заявени конкретни теми. Преюдициалното запитване по дело C-591/2010г. е било отправено от High Court of Justice /Chancery Division/ Обединено кралство по делото Littlewoods Retail LTD и др. срещу Her Majesty's Commission of Revenue and Customs.

Поставени са следните преюдициални въпроси:

1. При надвнасяне от данъчно задължено лице на ДДС, удържан от държавата-членка в противоречие с изискванията на правото на Съюза относно ДДС, съобразено ли е с правото на Съюза, предоставеното от тази държава-членка правно средство за защита, ако това правно средство позволява да бъдат възстановени на това лице единствено: а/ надвнесената главница и б/ простата лихва върху тази главница, съгласно националното законодателство?

2. При отрицателен отговор на първия въпрос съществува ли изискване в правото на Съюза предоставеното от държава-членка правно средство за защита да

позволява: а/ възстановяване на надвнесената главница и б/ плащане на сложна лихва, отразяваща извлечената от държавата-членка полезна стойност на надвнесените суми или претърпяната от данъкоплатеца полезна стойност на паричните средства?

3. При отрицателен отговор на първия и втория въпрос, освен възстановяването на надвнесената главница, какво трябва да включва средството за правна защита, което държавата-членка е длъжна да предостави съгласно правото на Съюза, по отношение на полезната стойност на надвнесената сума и/или лихвата върху нея?

4. При отрицателен отговор на първия въпрос, дали установеният в правото на Съюза принцип на ефективност изисква държавата-членка да не прилага предвидените в националната правна уредба ограничения спрямо всички вътрешноправни искове или средства за защита, от които в противен случай данъчнозадълженото лице би могло да се ползва, за да защити предоставеното от правовия ред на Съюза право, изведено от отговора на съда на първите три преюдициални въпроса, или е достатъчно националната юрисдикция да не приложи тези ограничения само по отношение на един от тези вътрешноправни искове или средства за защита?

5. От какви принципи трябва да се ръководи националната юрисдикция в изпълнение на това предоставено от правовия ред на Съюза право, за да се съобрази с посочения принцип на ефективност?

След изслушване на устните състезания по делото, съдията-докладчик Бартет направи брифинг на съдебното заседание и отговори на въпроси на участниците във форума.

Втората част на пленарния ден бе посветена на участие в работни групи, които обсъдиха въпроси, свързани със съдебното сътрудничество по граждански и наказателни дела.

Работната група, посветена на съдебното сътрудничество по граждански дела бе председателствана от съдия Тициано, председател на състав в Съда. Първата ѝ работна сесия бе посветена на темата „Признаване и изпълнение на съдебни решения по граждански, търговски и брачни дела“, представена от съдия Сафиан, председател на състав в Съда.

Докладчикът съсредоточи изложението си върху две илюстративни решения на Съда от последните години в областта на признаването на решения по граждански и търговски дела, от една страна, и брачни дела, от друга.

Едно от цитираните решения, с които Съдът установява правила при тълкуването на приложимите към договорите специални разпоредби, установени с регламент /ЕО/№44/2001 на Съвета от 22.12.20005г. относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела.

Поставеният пред съда преюдициален въпрос по делото Car Trim /решение 25.02.2010г., С-381/08/ се отнася, от една страна до определянето на критериите за разграничаване на „продажбата на стоки“ от „предоставянето на услуги“ по смисъла на чл.5, т.1, б.”б“ от посочения регламент, и от друга страна до определянето на мястото за изпълнение на

задължението за доставка в случай на дистанционна продажба, когато договарят не предвижда нищо по този въпрос.

На първата част от въпроса Съдът отговаря, че чл.5, т.1, б."б" от Регламент №44/2001 трябва да се тълкува в смисъл, че договорите с предмет доставка на стоки, които предстои да бъдат изработени или произведени, дори когато купувачът е определил някои изисквания относно получаването, преработката и доставката на тези стоки, без да е доставил материалите, и когато доставчикът е отговорен за качеството и за съответствието на стоката с договора, трябва да се квалифицират като „продажба на стоки”, по смисъла на чл.5, т.1, б."б", първо тире от този Регламент. На втората част от преюдициалния въпрос за определяне на мястото на изпълнение на договора в случай на дистанционна продажба Съдът отговаря, първо, че съгласно чл.5, т.1, б."б", първо тире от Регламент №44/2001 при дистанционна продажба мястото, където съгласно договора стоките са доставени или е трябвало да бъдат доставени, трябва да се определи въз основа на разпоредбите на този договор. Съдът уточнява, че ако на тази база мястото на доставка е невъзможно да се определи, без да се направи позоваване на приложимото за договора материално право, това място е там, където е извършено физическото предаване на стоките, посредством които купувачът е придобил или е трябвало да придобие правото на ефективно разпореждане с тези стоки в крайното им местоназначение.

По отношение на взаимното признаване и изпълнение на решенията на брачни дела, докладчикът съдия Сафиан, посочи дело С-400/10, решение от 05.10.2010г., в което е поставен въпросът за правото на упражняване на родителските права и за неправомерното отвеждане на дете в рамките на прилагането на Регламент №2201/2003. Отправеното до съда преюдициално запитване се отнася до това дали правото на държавата-членка, което изисква съдебно решение като условие за придобиването на право на упражняване на родителски права от бащата на детето, който няма брак с майката на това дете, е съвместимо с Регламент № 2201/2003, тълкуван в съответствие с чл. 7 от Хартата на основните права на Европейския съюз, която закрепва правото на личен и семеен живот.

На първо място, Съдът подчертава, че макар понятието „право на упражняване на родителски права” да е закрепено като самостоятелно понятие в разглеждания регламент, все пак от чл.2, § 11, б."а" от този регламент следва, че въпросът за определяне на носителя на правото се урежда от приложимото национално право, дефинирано като правото на държавата-членка, в която детето е имало обичайно местоживееене, непосредствено преди отвеждането или задържането.

На второ място, Съдът постановява, че обстоятелството, че за разлика от майката, бащата на родено извън брак дете не се приема

автоматично за носител на правото на упражняване на родителските права по смисъла на чл. 2 от Регламент № 2201/2003, не засяга същността на правото му на личен и семеен живот, закрепено в чл. 7 от Хартата на основните права на Европейския съюз, стига да е спазено правото му да поиска от компетентния съд да му предостави правото на упражняване на родителските права.

Във втората част на работната сесия, г-жа Тодер, съдия в Съда, представи темата „Римска конвенция за приложимото право към договорните задължения и Регламент /ЕО/№1346/2000 на Съвета от 29.05.2000г. относно производството по несъстоятелност”.

Съдия Тодер се спря в изложението си на две решения, показателни за тенденциите в практиката на съда по отношение на договорните задължения и производството по несъстоятелност. С решение от 06.10.2008г. по дело ICF /C-33/08/, Съдът за пръв път тълкува Римската конвенция за приложимото право към договорните задължения. Сезиран с няколко въпроса относно чл.4 от конвенцията, Съдът най-напред припомня, че тя е била сключена, за да се продължи работата в областта на международното частно право по време на предприетата унификация с Брюкселската конвенция относно компетентността и изпълнението на съдебните решения. Съгласно Римската конвенция, страните свободно избират закона, приложим към договора, който сключват. Ако не направят избор, договорът се урежда от правото на държавата, с която той е в най-тясна връзка. Освен това, конвенцията предвижда презумпция в полза на местопребиваването на страната по договора, която изпълнява характерната престация и специалните критерии за привързване, по-специално за договорите за превоз на товари. В това отношение, Съдът приема, че предвиденият в чл. 4, параграф 4 от посочената конвенция критерий за привързване се прилага към договор за чартиране, различен от договора за „еднократен превоз”, само когато основният предмет на договора не е просто предоставянето на разположение на превозно средство, а е самият превоз на товари. В допълнение, Съдът приема, че чл. 4, параграф 5 от тази конвенция трябва да се тълкува в смисъл, че когато от всички обстоятелства е видимо ясно, че договорът е в по-тясна връзка с друга държава, различна от тази, която е определена въз основа на един от критериите, предвидени в чл. 4, параграфи 2-4 от същата конвенция, Съдът следва да не взема предвид тези критерии, а да приложи правото на държавата, с която посоченият договор е в най-тясна връзка. Накрая, Съдът постановява, че по изключение част от договора може да се урежда от право, различно от това, което се прилага за останалата част на договора, когато предметът на тази част се явява самостоятелен.

Приложното поле на Регламент №44/2001 е предмет на разглеждане и по дело SCT Industri /Решение от 02.07.09г., C-111/08/ в което Съдът постановява, че посоченият регламент не се прилага за

ревандикационен иск с предмет правото на собственост, предявен в рамките на производство по несъстоятелност. По-конкретно, като се отчита тясната връзка между иск за отмяна на извършено от синдик прехвърляне на дружествени дялове в рамките на производството по несъстоятелност, този иск попада в изключението от прилагането на Регламент № 44/2001г. относно несъстоятелността.

Работната група, посветена на съдебното сътрудничество по наказателни дела бе председателствана от г-жа Родригес, председател на състав в съда.

В първата работна сесия г-н Гот, генерален адвокат в Съда, представи темата „Европейска заповед за арест и Конвенция за прилагане на споразумението от Шенген / принцип *ne bis in idem* /.

В изложението си докладчикът се спря на делото Mantello /решение от 16.11.2010г., С-261/09/ в което Съдът тълкува чл.3, параграф 2 от Рамково решение 2002/584/ПВР, което дава възможност на съдебните органи в изпълняващата държава-членка да откаже да изпълни европейска заповед за арест, когато е уведомен, че издирваното лице има в определена държава-членка влязла в сила присъда за същите деяния. Запитан на първо място за тълкуването на понятието „същите деяния”, Съдът констатира, че за целите на издаването и изпълнението на европейска заповед за арест понятието „същите деяния”, съдържащо се в чл.3, т.2 от Рамково решение 2002/584 представлява самостоятелно понятие на правото на Съюза. Освен това, понятието „същите деяния” се съдържа в чл. 54 от Конвенцията за прилагане на Споразумението от Шенген и във връзка с тази конвенция е тълкувано като отнасящо се единствено до наличието на признаците от обективна страна и обхващащо съвкупност от конкретни неразделно свързани помежду си факти, независимо от тяхната правна квалификация или от защитения правен интерес. Предвид на общата цел на чл. 54 от посочената конвенция и чл. 3, т. 2 от Рамковото решение, а именно да се избегне повторно наказателно преследване и повторно осъждане на дадено лице за едни и същи деяния, тълкуването на това понятие в контекста на Конвенцията за прилагане на Споразумението от Шенген следва да важи и в контекста на Рамково решение 2002/584.

По-нататък Съдът отбелязва, че издирваното лице се смята за лице, което има влязла в сила присъда за същите деяния, когато е водено наказателно производство и с него окончателно са изчерпани възможностите за наказателно преследване, или когато лицето е било окончателно оправдано. Дали присъдата е „влязла в сила” се преценява съгласно правото на държавата-членка, в която е постановена тази присъда. Следователно решение, което съгласно правото на държавата-членка, в която е образувано наказателното производство не води до окончателно изчерпване на възможностите за наказателно преследване за

същото деяние в някоя от държавите-членки на Съюза, изпълняващият съдебен орган по принцип не може да откаже да изпълни европейската заповед за арест, когато в отговор на отправено от него искане за информация издаващият заповедта за арест съдебен орган изрично констатира, въз основа на националното право на държавата-членка, в която се намира, че предходна присъда, постановена в тази държава, не е влязла в сила присъда за деянията, посочени в заповедта за арест.

Във втората работна сесия г-н Ларсен, съдия в Съда, представи темата „Практика на съда в областта на предоставяне на убежище, бежанци и имиграция”. Докладчикът посочи, че делата относно предоставянето на убежище се увеличават и в последните 10 години Съдът е имал възможност за пръв път да тълкува няколко директиви в тази област. В този смисъл по дело Petrosian и др. /Решение от 29.01.2009г., С-19/08/, Съдът разпорежда процедурата за прехвърляне на молба за убежище и във връзка с това има възможност да тълкува Регламент ЕО/№343/2003г. Семейство Petrosian, от арменски произход, подава молба за убежище във Франция, а след това в Швеция. Шведските национални органи искат да върнат семейството обратно във Франция, като това тяхно решение неколкократно се обжалва от семейство Petrosian, поради което предвиденият в чл. 20, параграф 1, буква „г” от посочения регламент шестмесечен срок е изтекъл. Приема се, че посоченият срок, който започва да тече, считано от „решението по жалбата или преразглеждането” дава възможност на държавата-членка, до която е подадена молба за убежище, да извърши прехвърляне, докато изтичането му води до възникване на отговорност за същата държава. Основният въпрос в решението се отнася до събитието, от което е възможно да започне да тече шестмесечният срок.

В отговора си Съдът разграничава две хипотези в зависимост от това, дали националните правни уредби предвиждат или не суспензивно действие на подадената жалба. В този смисъл, той решава, че когато не е предвидена жалба, която може да има суспензивен ефект, срокът за изпълнение на прехвърлянето започва да тече, считано от изричното или предполагаемо решение, с което замолената да даде съгласие за прехвърлянето държава-членка, се съгласява да поеме обратно заинтересования, за сметка на това, когато законодателството на молещата за прехвърляне държава-членка предвижда суспензивен ефект на жалбата, срокът за извършване на прехвърлянето започва да тече не считано още от временното съдебно решение за спиране на процедурата за прехвърляне, а едва от съдебното решение по основателността на процедурата, което вече не може да попречи на прехвърлянето. Всъщност, с оглед на целта, която се преследва с определянето на срок за държавите-членки, началният момент на същите трябва да се установи по такъв начин, че държавите-членки да разполагат със срок от шест месеца, който да използват максимално, за да уредят техническите подробности по осъществяване на

прехвърлянето. Освен това, Съдът не взема под внимание спазването на съдебната защита и процесуалната автономия на държавите-членки.

III. Последният пленарен ден бе посветен на обсъждане на актуалната практика на Общия съд и Съда на публичната служба.

Докладчикът в първата работна сесия, г-н Грациас, съдия в Общия съд, очерта подробно компетентността, правомощията и процедурата пред Общия съд. Докладчикът посочи редица илюстративни за практиката на Общия съд решения в сферата на защита на общностните марки /делото Henckel/, правилата за защита на конкуренцията /делото Dian/ комисия от 2005г./ по предотвратяване на картелните споразумения / решение по дело William Prym/ комисия и решение по дело Coats /комисия от 2007г., злоупотребата с господстващо положение /решение по дело Microsoft/комисия от 2007г./, концентрацията / решение по делото Endesa/ комисия от 2006г., държавните помощи /решение по дело Ryanair/ комисия от 2008г./, борбата с тероризма /решение по дело People Mojahedin Organization of Iran/ съвет от 2006г. и достъпа до документи / решение по дело Franchet Вук /комисия от 2006г.

Във втората работна сесия, г-н Рененбуш, председател на Съда на публичната служба се спря на правомощията, производството и някои решения на този съд.

IV. Предложения и препоръки

В заключение, отдаваме дължимото на българските представители в Съда на ЕС и Общия съд, съдиите Арабаджиев и Кънчева, които превърнаха посещението на българската делегация в запомнящ се досег с европейското право.

Предлагаме на вниманието на Висшия съдебен съвет, както и на председателя на Върховния касационен съд и Главния прокурор и няколко идеи и предложения, свързани с усъвършенстване на правоприлагащия капацитет на българските магистрати по отношение на правото на Европейския съюз:

A. Промени в юридическото образование

Факт е, че юридическото образование в Република България днес изостава от модерните тенденции в преподаването на правото. Промени са необходими както в структурата на учебния материал, така и в начина на преподаване, полагане на изпити и критериите за покриване на единните държавни изисквания за придобиване на специалността „Право”.

Класическият лекционен курс на преподаване на дисциплината „Основи на европейското право”, съчетан със семинари, в които се дискутира преподадения материал, изостава в сравнение с изискванията за ориентирано към практиката обучение. Затова, както в лекционния курс по тази дисциплина, така и в курса на останалите учебни дисциплини, в които е включено преподаване на правото на Европейския съюз е необходимо да се постигне баланс между теоретичния минимум за съответната

дисциплина и развитието на съдебната практика, включително тази на Съда на ЕС, Общия съд и Съда на публичната служба.

Насочеността на семинарните занятия следва да е не само към решаване на казуси, но и към критичен анализ на съдебната практика, включително изготвяне на проекти за определения за преюдициални запитвания, писмени защиты и преюдициални заключения.

В. Промени в обучението на младшите съдии в НИП

Наред с предложението за промени в юридическото образование, наложителни са и промени в програмата за обучение на младшите съдии в НИП.

Не е достатъчно обучението по Европейско право да фигурира единствено в общите за младши съдии и младши прокурори дисциплини, тъй като европейското право „пронизва“ целия ни правен ред и се ползува с примат пред националното законодателство, необходимо е, подобно на университетското обучение, при съставяне на задължителните програми по гражданско право и процес, респективно по наказателно право и процес, към всеки от модулите да се включат в съответните материи въпроси по европейско право и практика на Съда на ЕС, на Общия съд, на Съда на публичната служба и ЕСПЧ. Само по такъв начин у младшите магистрати ще се формира нагласа за правоприлагане на националното законодателство в унисон с правото на ЕС.

Няма пречка за изготвяне на конспектите за подготовка на младшите съдии и прокурори да участват българските офиси в Съда, Общия съд, ЕСПЧ, включително реферандерите на съдиите, които са с изключителен практически опит.

III. Развитие на института на съдиите-наставници

Освен приемането на общи правила за статута, правата и задълженията на съдиите-наставници в НИП е необходимо създаването на унифицирана менторска програма за съдиите-наставници на национално равнище. Добър пример за работеща менторска програма е изпълнението на проект на Българската асоциация за правни инициативи в СГС и СРС. Логичното и място е в НИП с използване на възможностите на дистанционното обучение и регионални срещи на съдиите-наставници.

В програмата освен дефиниране на статута, правата и задълженията, разработването на наръчник и отчетен формуляр на съдиите-наставници е необходимо да се предвиди обучение на наставниците и способи за обмен на информация между тях.

Задължително е да се установи взаимодействие между съдиите-наставници и съдиите-координатори по европейско право. По такъв начин уменията, усвоени от младшите съдии в НИП в областта на европейското право ще се мултиплицират във всекидневната им практика.

IV. Промени в уредбата и практиката на атестирането.

Предложенията са в насока да се въведе задължителен квалификационен минимум за съдии, прокурори и следователи, който съвпада с периода за придобиване на несменяемост, респективно с периода за периодично атестиране. Задължителният квалификационен минимум включва преминати курсове на обучение в НИП, които съвпадат с преобладаващата материя, в която работи магистратът, наред с европейското право – за всички магистрати.

V. Текущо обучение

Промените в преподавателския състав на НИП и структурата на курса по Европейско право през 2011г. заслужават одобрение.

Уместно е в програмата на Института, а също и в стратегията на Министерство на правосъдието да се предвидят възможности за продължаващо специализирано обучение на съдиите по материи – гражданско, търговско, наказателно, административно право, съчетано с обучението по европейско право.

гр. Смолян
06.01.2012г.

Изготвил :

Любен Хаджииванов
Председател на Окръжен съд - Смолян